

GOSPODAR-SKI LIST

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din
V POUK IN ZABAVO

Vsakemu stanu pravica!

Kraljevska banska uprava je z odlokom z dne 9. februarja t. l. ukazala, da se ima tudi od doma zaklane živine, katere meso je namenjeno za razprodajo, plačevati 3odstotni prometni davek. Z odlokom z dne 28. februarja t. l. pa je banska uprava na zahtevo mesarjev, združenih v mesarskih zadrugah, in na zahtevo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo znatno omejila pravice kmetov do klanja svoje živine in razprodaje mesa. Po novem odloku je dovoljen le zakol v sili. Vrhutega je dovoljeno klati doma samo izjemoma; ko ni mogoče rediti vse živine, se lahko 1 goved zakolje doma. Pa tudi kontrola po mesooglednikih in uradnih živinozdravnikih je poostrena. Ponujanje mesa od hiše do hiše je prepovedano. Zakol živine se mora javiti mesoogledniku ali pa živinozdravniku najmanj 8 dni pred zakolom.

Srezko načelstvo v Laškem je z odlokom z dne 13. marca določilo, v katerih občinah ima izvrševati nadzor nad klanjem uradni živinozdravnik in kje občinski mesooglednik. V občinah Dol in Jurklošter ter v nekaterih vaseh občine Loke izvršujejo mesoogledniki nadzor nad zakolom živine, v vseh preostalih občinah okraja pa uradna živinozdravnika v Laškem in Trbovljah.

Ugotoviti moramo, da kmet ni klal doma živine, dokler je bil v stanu, da jo po primerni ceni proda. Klanje na domu se je pričelo šele v letu 1931, najbolj pa lansko jesen, ko kmet živinorejec sploh ni našel kupca za svojo živino.

Odlok z dne 28. februarja, s katerim se omejuje klanje živine, je izdala banska uprava na opozorilo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki je opozorila bana na težko stanje mesarskega stanu. Priznati je, da prav posebno mali mesarji tudi občutijo težave sedanje krize. Nastane pa vprašanje, kje imamo kmetje svojo stanovsko organizacijo, ki bi opozarjala oblasti na težko stanje, v katerem se nahaja pretežna večina slovenskega malokmetijstva. Ker ljudje sedaj manj mesa porabijo, mesarji manj zaslužijo; dejstvo pa je, da imajo mesarji ugodnost od tega, ker je cena goveji živini tako nizka. — Kmetijski stan, ki tvori pretežno večino prebivalstva naše države, je pod hudim pritiskom krize. Dne 15. marca se je vršilo v Celju zborovanje celjskih trgovcev, na katerem je izjavil celjski trgovec Stermecki, da previsoka carinska zaščita poostrejuje krizo našega kmeta. Kar proda, mora prodati napol

zastonj, kar pa kupuje, mora drago plačevati. Kadar gre kmetu slabo, gre tudi trgovcu. Te besede naj si merodajni krogi dobro zapomnijo, kajti najboljša politika bo tista, ki bo ščitila kmeta, ki je steber države.

Plavajoči milijoni.

Po daljšem odmoru je došlo v zadnjem času do večjih prevozov zlata iz Amerike v Evropo in iz Angleške na Francosko. Precej izdatno količino zlata so spravili tudi iz Združenih držav v Italijo, ki hoče postaviti svoj denar na izključno le zlato podlago.

Glede prevažanja zlata so razširjene v javnosti najbolj čudne ter bajne govorice. Ljudje mislijo, da gre v takih slučajih za na stotine do zob oboroženih stražnikov, za debele jeklene blagajne in za oklopna letala.

Kaj je pa resnice pri prevozi zlata?

V največ prevoznih slučajih se izve o njih še le tedaj, ko so končani, ko je že bilo zlato izkrcano in se nahaja na varnem v temnih kletih. Prvi in glavni pogoj za varnost pri prepeljavi večjih količin zlata je: tajnost.

Zlato pošiljko, n. pr. na veliki potniški ladji iz Njujorka v Evropo, spravijo na krov kakor drugo navadno prtljago in to ob času, ko je pristanišče bolj izpraznjeno in glavno delo počiva. Pri pošiljki je zaposlenih malo število prav navadnih ljudi, ki gledajo brezbržno okrog ter pušijo cigarete. Ni mogoče presoditi glede teh oseb, če imajo v žepih brzostrelno orožje, pač pa bi zadoštoval le navaden žvižg prevoznika, da bi se trenutno zbralo krog njega več desetih dobrooboroženih, ki bi bili pripravljeni, morebitnim tolovajem prekritizati vse napadalne račune in načrte.

Ako je pa enkrat zlato na krovu parnika, zgine tamkaj v nalašč za to pripravljen jeklene omare, o kojih pretežno število posadke niti ne ve, kje da se nahajajo. Potnikom se pa niti ne sanja, kako dragocena prtljaga se prevaja in katero spremlja le par detektivov.

V naslovljeni luki zlato blago že pričakujejo. Vendar tudi tukaj ne stoji v najstrožji pripravljenosti policija, ampak le par gospodov, ki čakajo, dokler ni zapustil parnika zadnji potnik. Nato spravijo čisto na tihem zlato v pripravljene avtomobile ali celo v letala, če gre za daljše razdalje.

V malokaterih slučajih gre za res velike pošiljke, ker tudi zavarovalne dru-

žbe zahtevajo, da se večja zlata prtljaga razdeli na več ladij. Zlato je zavarovano za prevoz kakor drugo blago, seveda je plačevanje premij zelo visoko. Pogoji zaščite zlata ob priliki prevozov so natančno določeni od zavarovalnic.

*

NOVICE

Pogojni odpust kaznjencev. V nedeljo dne 23. aprila je bilo izpuščenih iz mariborske kaznilnice pogojno radi vzornega obnašanja 25 jetnikov. Med temi jih je 5, ki so bili obsojeni na 20 let, 1 celo na smrt, a pomiloščeni. Težki kaznjenci so vsi muslimani iz Južne Srbije. Ostalih 20 je pa iz naših krajev in so bili odgonskim potom odpremljeni na svoje domove.

Gospodinja ustrelil radi hlač. Od Sv. Jerneja ob severni meji poročajo naslednji žalostni in krvavi dogodek: Pri posestniku Matevžu Ribiču je stanoval kot najemnik dninar Anton Valant. Razmerje med najemnikom ter hišnim gospodarjem že dalje časa ni bilo nič kaj rožnato. Hišna gospodinja Antonija je zarubila Valantu zadnje dni hlače in radi tega je slednji žensko ustrelil iz lovske puške. Po zločinu se je zatekel nekam v samotni obmejni gozd in ga še niso prijeli.

Vlom. V noči na 22. aprila je bilo v Razvanju pri Mariboru vlomljeno od neznancev v trgovino g. Pšundra. Vlomilci so odnesli v gotovini 1400 Din in raznega blaga za 8000 Din.

Mrtvega so našli v baraki v Mariboru v Frančiškanski ulici brusača Leopolda Kašperja, ki je najbrž umrl vsled pomanjkanja in preobilnega alkohola.

Zasluzena obsodba radi tatvine. Dne 18. aprila je obravnaval mariborski senat ta-le slučaj: Dne 7. novembra l. l. je bilo vlomljeno v Mariboru v Stritarjevi ulici v stanovanje vpok. strojevodje Alojza Auerja. Vlomilca sta odnesla ročno blagajno z 12.000 Din gotovine, zlato uro z verižico in hranilno knjižico, glasečo se na 42.000 Din. Za vlom in tatvino sta dajala pred sodiščem odgovor 24letni kovaški pomočnik Franc Peršak in 22letni brivski pomočnik A. Šus. Vlom je izvršil Peršak, med tem ko je Šus kot Auerjev brivec opravil vohunske posle. Kljub odločnemu zaničanju krivde sta bila oba obtožena obsojena na triletno robijo in na triletno zgubo častnih pravic.

Še nadaljne žrtve neprevidnosti pri velikonočnem streljanju v mariborski

okolici. Dne 18. aprila so bili pripeljani v mariborsko bolnico še naslednji ne-
previdni strelači: Med streljanjem je
razneslo staro puško 26letnemu posest-
nikovemu sinu Alojziju Poliču iz Za-
markove pri Sv. Lenartu v Slov. gor.
Sila eksplozije je mladeniču odtrgala
levo roko v zapestju. — Med nabija-
njem je eksplodiral možnar 24letnemu
delacu Ivanu Kirbišu iz Zrkovc in
je smodnik osmodil Kirbiša po vsem
obrazu. — Med streljanjem je odletel
zaradi premočnega naboja v zrak mož-
nar 23letnemu posestnikovemu sinu
Antonu Srebotu iz Gabernika pri Slov.
Bistrici in ga močno oplazil po desni
strani glave. Srebot ima poškodovano
tudi desno oko.

Tatinske kolone. V Račah pri Pra-
gerskem so se lotili v noči tatovi svinj-
skega hleva krčmarja Pavla Turnerja.
Zaklali so kar dva debela prašiča. Ene-
ga so odnesli, ko so prišli po drugega,
se je vsled sumjivega ropota zbudil
gospodar in prepodil drzneže, ki so mo-
rali pustiti drugo zaklano svinjo v —
hlevu.

Uničevalna sila ognja. Dne 19. apri-
la je uničil ogenj: hišo in gospodarsko
poslopje posestniku Francu Brumecu
v Črešnjec pri Slov. Bistrici.

Izginila je neznanu kam Roza Per-
nek, posestnica iz Nove vasi, občina
Rogoznica pri Ptuj.

Težka nesreča pri zajemanju vode.
S počeno lobanjo so prepeljali v mari-
borsko bolnico 19letnega posestniškega
sina Franca Grašiča iz Ranče na Poh.
Ko je ponovno privlekel vedro vode do
roba vodnjaka, se mu je vedro iz-
muznilo nenadoma iz rok in strmogla-
vilo v globino. Pri tem se je tudi z vso
naglico zavrtilo vreteno, čigar ročaj je
udaril nesrečnega Grašiča s tako silo
po glavi, da se je fant nezavesten zgru-
dil na tla s počeno lobanjo.

Požar s človeškimi žrtvami. Invali-
du Holcmanu je uničil v noči v Mur-
skih Črncih najbrž od tatov podtak-
njen požar hišo. Zgorela je šestletna
rejenka in vsled opeklin je umrla v
bolnici v Murski Soboti Holcmanova
žena.

Uboj brata pred sodiščem. Dne 4.
marca l. l. je 23letni Ciril Kovačec iz
Sodincev zvečer na domačem dvorišču
s toporiščem od sekire razbil lobanjo
svojemu bratu Ivanu, ki ga je napadel
v pijanem stanju. Ciril je bil dne 19.
aprila od mariborskega sodišča obso-
jen radi prekoračenja silobrana na leto
dni strogega zapor.

Umor ljubimca pred sodnijo. Dne 22.
aprila je obraynaval mariborski senat
slednji slučaj umora v spanju: Dne 25.
oktobra l. l. je bil ubit in s 25 zabodljaji
v spanju smrtno in dogovorno zaboden
35letni delavec Ivan Čizmašija. Truplo
je bilo po umoru vrženo v Muro in ga
je reka naplavila še le letos januarja
blizu Murskega Središča. Umora so bili
obdolženi 46letna vdova Verona Čiz-
mašija, ljubica umorjenega, njen 19let-
ni sin Ignac, njen nečak 21letni Josip
Vučak in 23 letni bratranec Štefan Vu-
čak iz Zgornje Bistrice v Prekmurju.
Umorjeni je grdo ravnal z Verono ter
njenim sinom in je bil že radi uboja
lastnega brata zaprt poldrugo leto. Ra-

di Čizmašijevega nasilja in surovosti
je bil umor med obtoženci dogovorjen
in je bila Verona kot ona, ki je obtožen-
ce najela za krvavo dejanje, obsojena
na 10 let, Ignac, njen sin, na 7 let, Šte-
fan Vučak na 10 let in Jožef Vučak na
7 let robije.

Oproščen, ker je branil očeta. Dne
26. novembra l. l. je 22letni Ignac Kan-
drič iz Preroda pri Veliki Nedelji ob-
strelil in ubil Franca Emeršiča. Sosed-
ni fantje so omenjenega dne napadli
Ignaca, ki se je zatekel v očetovo hišo.
Oče je vzel puško, da bi prepodil na-
padalce, a so mu ti vzeli orožje, ga vr-
gli na tla in se ga lotili s koli. Celo hčer-
ko, ki je prihitela na pomoč očetu, so
premikastili. Ker je bil oče v resni ne-
varnosti, je zagrabil Ignac drugo puš-
ko, ustrelil Emeršiča in ga še tako lop-
nil s kopitom po glavi, da mu je zdro-
bil lobanjo. Mariborski senat je Ignaca
dne 19. aprila oprostil.

Zagonetna smrt. Od Sv. Urbana pri
Ptuj poročajo: Dne 19. aprila se je
vršilo v naši mrtvašnici sodno razte-
lesenje posestnika in sedlarskega moj-
stra Ivana Polanca iz Ločkega vrha
pri Sv. Urbanu Komisija je ugotovila,
da je Polanec umrl radi zastrupljenja
krvi. Predzgodovina prerane Polanče-
ve smrti je sledeča: Dne 27. marca je
bil zaposlen posestnik Ivan Šešerko s
svojo ženo z Ločkega vrha pri Ivanu
Polancu. Ob tej priliki je došlo med
zakoncema do prepira in ker je Pola-
nec svaril Šešerka, je ta pograbil nož
in ranil z njim Polanca v hrbet pod
lopatico. Polanec se je zdravil doma,
postajalo mu je slabše in je dne 18. t.
m. tudi umrl.

Tepen in pobit na mrtvo ime. V
Grapšincih pri Sv. Juriju ob Ščavnici
je bil s palicami, noži in s sekiro tako
obdelan posestnik Ciril Lovrec iz Ruc-
mancev pri Sv. Tomažu, da je umrl
po prevozu v ptujsko bolnico.

Truplo v vodnjaku. V Podvincih pri
Ptuj je zadel v vodnjaku pri zajema-
nju vode gostilničar Korenjak na tru-
plo pogrešanega posestniškega sina
Petroviča iz Podvincev. Truplo je bilo
v vodi nad 1 mesec, je že razpadlo in
so ga prepoznali domači po obleki.

Nad 90 let stari Ljutomerčan umrl.
V Ljutomeru je preminul 96letni zdrav-
nik dr. Rožič.

**Pogorelo je v Vodrancih pri Sredi-
šču gospodarsko poslopje** posestnika
Franca Tropa. V goreči staji je poginil
tudi konj. Gre najbrž za požig. Zavaroval-
nina je malenkostna.

Vlom. Pri posestniku Francu Hamer-
šku v Zavrču pod Ptujem so odnesli
vlomilci pšenice in drugih reči za 1000
dinarjev.

Strel je dobil pri nabiranju drv. V
Gruškovju pri Ptuj je bil po nesreči
obstreljen v roko in nogo v gozdu pri
nabiranju drv neki dninar, katerega so
prepeljali v ptujsko bolnico.

**Gospodarsko poslopje žrtev požigal-
čeve roke.** V Brunski vasi v župniji Zi-
bika pri Šmarju pri Jelšah je vsled po-
žiga pogorelo v noči gospodarsko po-
slopje posestnika Alojzija Čokl, po do-
mače Orbota. Radi pomanjkanja vode
je bilo gašenje onemogočeno in so se
reševalci omejili na brambo sosednih

poslopij. S poslopjem vred je zgorela
vsa krma, žito, orodje, breja svinja in
opekla sta se gospodar in županov sin.
Nesrečni pogorelec je bil zavarovan za
borih 1500 Din.

**Žrtve neprevidnega streljanja v celj-
ski okolici.** V Petrovčah je streljal na
veliko soboto popoldne 17letni kovaški
vajenec Fran Gajšek s karbidom. Ne-
nadoma je eksplodirala s karbidom
napolnjena pločevinasta posoda in raz-
mesarila fantu levo lice. — Na Dolgi
gori pri Ponikvi se je na veliko soboto
popoldne predčasno sprožil možnar in
naboj je razmesaril 19letnemu posest-
nikovemu sinu Francu Zdolšku levo
roko, tako da so mu jo morali pozneje
v bolnici odrezati do zapestja. — Na
veliko nedeljo jutraj se je ponesrečil
pri streljanju hlapec Franc Pečnik z
Lave pri Celju. Možnarjev naboj mu je
razmesaril levo roko.

Redko maščevanje. Posestniku Abra-
mu v Brezju pri Rajhenburgu je ne-
znanec v noči ubil in zaklal telico.

Električni tok je ubil v Radečah pri
Zidanem mostu 24letnega delavca Al-
bina Verbiča, doma iz Radeč. Smrtna
nesreča se je zgodila pri dviganju pa-
pirnice bratov Piatik za eno nadstro-
pje.

Ogenj uničil tri poslopja. V Stražišču
nad Kranjem je jutraj ob treh upepelil
ogenj dve šupi posestnika Pavla Roz-
mana s 30 vozi detelje in hlev s krmo
ter steljo. Škoda 100.000 Din, zavaroval-
nina znaša polovico.

Osem domačij uničenih od ognja. —
Krog 11. ure popoldne je izbruhnil po-
žar v vasi Rogačica pri Škocjanu na
Kranjskem. Radi močnega vetra je bi-
lo namah v obsevu plamenov 8 doma-
čij. Upepeljenih je bilo 10 hiš z gospo-
darskimi poslopji vred. Enemu pogo-
relcu je zgorela vsa živina, par konj in
12 svinj. Žrtev požara je postala tudi
vsa notrajna oprema poslopij. Reševa-
nje je bilo skoro izključeno, ker so bile
vse hiše krite s slamo. Ogenj je nastal
najbrž na ta način, da je odneslo iskro
iz dimnika na pod in od tamkaj se je
razširil požar na ostala poslopja z ne-
verjetno naglico. Celotno škodo cenijo
na 2 milijona Din, vsi pogorelci skupaj
so bili zavarovani le za 80.000 Din.

**Kar dva smrtno ponesrečila isti ve-
čer in na istem mestu.** Dne 18. aprila
krog 8. ure zvečer so se odpeljali na
kolesih iz krčme Ignacija Kalana v Go-
renji vasi na Kranjskem trije fantje v
smeri proti Žirovskemu vrhu domov. Ob
9. uri istega večera so našli na cesti
med Trato in Dol. Dobravo Leopolda
Oblaka z Žirovskega vrha, po poklicu
žagarja, nezvestnega ležati čez cesto.
Ponesrečenega kolesarja so prepeljali
v Gorenjo vas k zdravniku, ki je ugo-
tovil počenje lobanje in je Oblak tudi
kmalu za tem izdihnil. — Isti večer se
je odpravil iz Gorenje vasi na motor-
nem kolesu proti domu Ivan Bogataj
iz Suhega dola pri Lučinah. Na mestu,
kjer so poprej zadeli na ponesrečenega
Oblaka, so našli ležati preko ceste Bo-
gataja, na njem pa motorno kolo. Bil
je že mrtev, ko so ga pobrali in so mu
hoteli nuditi prvo pomoč.

Uničevalno delo ognja. Na Pleščem
vrhu na Drašiči blizu Črnomlja na Do-

lenjskem je uničil ogenj hlev, pod, svinjake in vse, kar je bilo noter. Prašiče so rešili, zadušila se pa je od vročine krava. Gospodarja ob času nesreče ni bilo doma, šel je z voli do Gradaca, da bi bil drugi dan na sejmu v Črnomlju. V Gradacu je zvedel, da mu je uničil ogenj imanje.

Požigalec obsojen na tri leta. Dne 28. avgusta v nedeljo med gasilsko veselico je izbruhnil v Iški vasi na Kranjskem ogenj, ki je uničil posestniku Martinu Žagarju kljub hitri gasilski pomoči gospodarsko poslopje, s krmom vred, Uršuli Kramar hišo s hlevom, podom in pritliklinami, in Mihi Vrenku pa seno. Požiga osumljeni Al. Likovič je bil dne 19. aprila od ljubljanskega senata obsojen na 3 leta robj.

Svetloba v globinah.

V koliki globočini je mogoče spoznati znake luči, je odvisno od kakovosti vode. Tamkaj, kjer prevladujejo v morski vodi korale, je voda tako čista, da prodrejo solnčni žarki v globino 100 m. V severnih morjih je solnčna svetloba nekako raztepena v neznatnih globinah in ni mogoče ničesar dobro razložiti. Razmere svetlobe pa so že tudi v malenkostni globočini čudne in nekaj posebne.

Francoski ladijski tehnik De Plury, ki je napravil nad 100 potapljaških poskusov, pripoveduje, da je videti 32 m globoko sonce kakor rdečkasto kroglo in celo pri belem dnevu na nebu zvezde. Ko je stalo sonce ravno navpik, se je nahajal De Plury na morskem dnu. »Stal sem na belem pesku«, pripoveduje, »lomljenje svetlobe na snežnobeli preprogi je napravilo na mene vtis, kakor bi stal na ravnini iz raztopljenega zlata.«

Po najnovejših opazovanjih ameriškega raziskovalca morskih dna dr. Viljema Beebe prodre solnčna svetloba na gotovih mestih več sto metrov globoko. Brez solnčnih žarkov bi se nikakor ne dale razlagati svetlobne razmere v večjih morskih globinah. Ko se je pogreznil omenjeni raziskovalec v malem potapljaškem zvonu med koralnim pečevjem Bermuda otočja (pred osrednjo Ameriko) 180 m globoko, je bila svetloba, ki ga je obdajala, popolnoma modra, prevzel ga je občutek, da gleda ter uživa predvsem čisto novo barvo. Istočasno je postala voda tako bleščeča, ko je posvetil Beebe skozi skozi majhno kremenčevo okence zvonu z 250 Wattovo električno svetilko. Ko se je pogrezal še globlje, se mu je dozdevala okolica rumena, v globočini 240 m je bila voda zopet močno modra in zopet tako bleščeča, da sta lahko on in njegov spremljevalec razločevala tisk od slik. V tej plavi vodi je plavalo neizmerno veliko globočinskih rib, ki so bile vse opremljene s svetilnimi organi in ti so dajali toliko svetlobe, da je bilo mogoče opazovati te živali v njihovi lastni luči.

Ako bi naj človek vršil globoko v morju dela, je potreben zato posebno

močan izvor luči. Pred nekaj leti so se posluževali ameriški potapljači pri reševanju potopljenih podmornic »S 51« in »S 4« 1000 Watt svetilke. Pa že leta 1931, ko je šlo za podmorno vožnjo »Nautilusa« proti severnemu tečaju, so napravili za ta slučaj 5000 Wattov močne svetilke in s takimi svetilkami so v najnovejšem slučaju opremljeni tudi potapljači.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Živinorejsko društvo. V nedeljo dne 26. marca smo imeli v šoli predavanje o živinoreji in obenem bi se imel vršiti ustanovni občni zbor živinorejskega selekcijskega društva za sivo-pšenično ali pomursko govedo. Ker se je pa vršil politični zbor, na katerem je bilo zastopano povečini samo uradništvo, katero ne more odločevati v tem društvu, ker le kmet redi živino, zato se ni vršil občni zbor živinorejskega selekcijskega društva. Vršil pa se je dne 9. t. m. Namen društva je, da s skupnimi močmi pospešimo razvoj živinoreje. Mislim, da je vsakemu naprednemu kmetu-živinorejcu jasno, da le v skupnosti je moč, kajti en sam v kulturnem svetu ne pomeni nič. Zato pa kmetje-živinorejci, kateri ste naprednega duha, zanimajte se za to zadevo! Tisti, ki imate lepe plemenske krave sivo-pšenične pasme, se dajte vpisati v društvo. Seveda ne smemo misliti, da bo kar čez noč živinoreja na vrhuncu, ako se ustanovi tako društvo, ampak čez več let se bodo pokazali uspehi. Morda kdo postrani gleda, češ, iz tega tako ne bo nič. Vem, da so nekateri takšni, ki mislijo, ako se takoj ne pokaže dobiček, ni vredno biti član; so pa tudi med nami še taki, ki vztrajajo, čeravno se je treba včasih žrtvovati. Zato ne vstrašimo se dolžnosti, ki nam jih nalaga društvo, ampak pristopimo kot člani ter po navodilih društvenih pravil delajmo in izboljšujmo živino!

Kapla na Kozjaku. Vseposvoda tožijo o krizi in o sedanjih časih. Tudi pri nas se godi isto. Stiska je zadela kmeta, obrtnika in delavca. Kmet si je zmanjšal svoje izdatke, kolikor je mogel, kljub temu ne more shajati. Kmet, ki je imel prej 3-4 hlapce in 2-3 dekle, ima sedaj komaj 1 hlapca in 1 dekle. Pa še toliko ne spravi skupaj, da bi jim to malenkost izplačal. Vsak dan so pred vratmi rubežni. Stari in dobri gospodarji pravijo, da jih je sram, da se morajo za davek pustiti rubiti in si delati stroške. Pravijo tudi: kmet je zadnja leta dobro gospodaril in ni bilo treba, da bi zmiraj sam držal za plug ali za motiko, in je vendar dobro shajal. Povsod se dajajo nasveti, kako bi se dalo popraviti sedanje stanje, ali pravega nasveta še nobeden ni našel. Dokler se kmetški pridelki ne bodo izravnali v cenah z industrijskimi produkti, se kriza pri kmetu ne more rešiti. Za našega kmeta je bil do sedaj les glavni dohodek. Ako pa ga bodo morali naprej tako izsekavati, bo začel gozdarski zakon prepovedovati. Toda kaj se le povedo njegove cene? Ako ga prav ugodno prodaš in malo stroške računaš, dobiš za kubični meter 30-40 Din. — Drugo se pa prime lesnih trgovcev, ki imajo pri kubičnem metru več zaslužka kot kmet, ki ga producira. Zraven tega so si izmislili neko novo mero, s katero se še bolj izkorišča kmet. Zaradi protestiranja kmetov se že imeli oprav-

ka pri sodnji. Sedaj pa valijo krivdo eden na drugega. Ako n. pr. proda posestnik 100 kub. metrov lesa, mora imeti, da lahko vsako leto toliko izseka, najmanj 30 ha lepega gozda. Od 30 ha lahko vsak izračuna, koliko mora letno plačati davka. Dobi pa v najbolj ugodnem slučaju 4000 Din. Kljub smešni ceni morajo kmetje gozde izsekavati, ker ako tega ne storijo, pridejo še prej na boben, ki se jim itak bliža. — Druga panoga našega gospodarstva je živinoreja. Živina ima povsod enake cene, zato o njej ni treba razlagati, kak dobiček se da prideliti. Ako hočemo, da v živinoreji napredujemo, moramo razne stvari dokupiti, ki jih kmet ne pridela doma. Naj pa vzame vsak papir in svinčnik in vse točno zabeleži in bo takoj spoznal, da bo krava že v enem letu sama sebe pojedla, ne da bi bilo treba čakati še 2 leti. Ako se časi ne bodo poboljšali, se steber naše države — kmet mora porušiti.

Kebej na Pohorju. Velika noč je za nami. Pričakovali smo jo z veseljem vsi Kebejčani, ker nas spominja Kristusovega vstajenja, ki je najkrepkejša podlaga naši veri. Ni drugih praznikov tako veselih, kot je ravno Velika noč. Manj vesela pa je kriza, ki je kajpada tudi vplivala na praznikovanje. Tukaj je tudi veliko brezposelnih, ker je kamnolom delo ustavil. Zdaj nimajo ljudje ne dela in ne jela. Po Veliki noči se bo začela graditi cesta s Keblja v Podgrad. Tako bodo ti ubogi brezposelni dobili nekaj dela in zaslužka. Tako bodo dobili možnost, da si vsaj nekaj kupijo. Kakšna koruza se bo že dobila. Kmetje bi tudi radi kaj prodali, zlasti vino, pa ni denarja. Sodi so polni, žepi pa prazni.

Oplotnica. Petelinšek Franc, kolarski mojster, je nepričakovano odložil mesto načelnika tukajšnje požarne brambe in mesto odborništva v oplotniškem občinskem zastopu. Svoječas je bil stalen kandidat bivše demokratske stranke.

Bukovci. Vendar enkrat! Novic dosti, nekaj vam jih sporočimo: Živimo po stari navadi ter lečimo rane lanskega 16. avgusta, kateri nam bo ostal še dolgo v spominu! Vendar pa ni nesreče, da ne bi imel kdo pri tem sreče; saj se, če kmetu lepa kobila pogine, konjedec nasmeje. Tako je tudi neurje lanskega leta dne 16. avgusta dobro došlo pri nas nekaterim: to onim, ki res že čez mero »fehtarijo« po naših sosednjih krajih. Če bi lanska letina bila dobra, bi ne imeli tega, kar sedaj imajo. — Naša vaška kapela sv. Marije je po dolgih letih dobila novo lice. Pa tudi njen sosed Gasilni dom ni hotel ostati opraskan v spomin na 16. avgust; tudi on se je preoblekel za Velikonoč. In to je delo naših domačih delavcev. Lepo je tako! — V znamenju krize smo imeli tri dni razprodajo raznovrstne robe: vozov, strojev, živine itd., pa tudi žrmlje (ročni mlin) si lahko poceni kupil. Vse poceni. Vsega imamo, samo denarja ne; pa kakor se vidi, tudi drugi ne. — Dne 7. aprila smo pokopali Friderika Kelenc, še komaj 26 let starega fanta. Da je bil prav priden in delaven ter ga je vse rado imelo, je pokazal njegov pogreb. Bil je član gasilnega društva, katerega člani so ga spremili na njegovi zadnji poti. — Zdaj tu zdaj tam vzklije kak vinoč, pa nekdo v vasi hitro poskrbi, da dolgo ne živi.

Sv. Krištof pri Laškem. Razrešeni so kot občinski odborniki: Kozmus Valentin, Jutršek Matevž, Grile Franc. Imenovani pa so na novo v odbor: Zorko Lenart, Šuntar Franc, Stokavnik Bratomil, Sluga Vinko, Privšek Konrad, Jenčič Jožef, Drnovšek Franc, Babič Alojz. Županom je imenovan Klemen Franc.

Bele vode. Delo nove ceste v Bele vode je postalo predmet splošnega zanimanja. Za cesto iz Belih vod do Grebenška radi izboljšanja prometne zveze s Šoštanjem se je resno zavzel že č. g. M. Frece leta 1890. Za njim so si še mnogi prizadevali, poslanci so obljubovali doseči znatne podpore, toda kakor z delom enako s podporo ni bilo nič. Šele s prihodom č. g. Fr. Klasinca za župnika v Belih vodah se je storilo konec 40letnemu prerekanju za cesto. Istega zasluga je med drugim vse trasiranje ceste in priprave za delo. Za izvršitev ceste v dolžini nad 2½ km smo si zainteresirani isto razdelili v parcelah po 160 do 400 m ter začetkom letošnjega leta z delom začeli. Cestno delo je uspešno napredovalo, cela črta je v glavnem izvršena, ni pa še cesta prometno gotova. Ostra kritika in spornost radi ceste bo nehala kadar bo cesta izvršena v celoti s sposobnostjo za vsak promet. Kadar bo to doseženo, potem velja cestnim graditeljem in zamislicem zaslužen priznanje. Škoda bi pač bila, da bi se cestni solastniki sedaj prepirali, ker kadar bodo vsi cesto izvršili, bomo lahko vozili, za les boljše cene pridobili ter pred javnostjo priznanje dobili.

Angleška veleposest izginja.

Angleška je bila pokrajina veleposesti. Baš sedaj pa se nahaja Anglija pod pritiskom gospodarskih razmer, v katerih razpadajo največja posestva v manjše imovine. Propadajo gradovi, za smešno nizke cene je dobiti gospodarska imanja. Ako stopiš na angleška tla, se boš čudil množini lepakov, ki oznanjajo »Na prodaj«, »Oddati v najem«, ki so prilepljeni na deske ob glavnih cestah. Po statistiki je zginila zadnjih 11 let ena tretjina veleposestev.

Na Škotskem in v pokrajini Wales zemljo razdeljujejo. Posestva 10.000 do 20.000 akrov (ploskovna mera na Angleškem in v Ameriki) razparcelirajo. Posestnik, ki je leta 1920 zavrnil kupno ponudbo za 10.000 funtov šterlingov, bi bil danes neizmerno srečen, ako bi mu kedo izplačal 1500 funtov. Med ponudbami in povpraševanji je nepremostljiv prepad. Samo v grofiji Somerset je 200 praznih velikih gospodarskih domačij. Že cela leta so na prodaj, pa nikogar ni, ki bi jih kupil. Kedo bi se danes tudi upal, da bi prevzel v oskrbo neizmerne vrtove, gradove z 12 spalnicami, 3—4 saloni, kojih vzdrževanje žre ogromne svote, da davkov niti ne omenjamo. Dosti je gradov, ki so bili zgrajeni od stavbenikov po vzorcu znanega grada v Versaillesu pri Parizu. Take stavbe so še za uporabo in jih pretvarjajo v šolske prostore, klubove sedeže itd.

V splošnem ne najde posestvo na deželi, ki je vredno več nego 2 milijona Din, kupca.

Tudi življenje na deželi se je od temeljev spremenilo. V dobi kraljice Viktorije so parmesečno bivanje na deželi do najmanjšega vnaprej pripravili. Lovski zleti so privabili 40 do 50 gostov; seznam povabljenih je bil se-

stavljen za eno celo leto naprej. Danes je presneto malo velikašev med Angleži, ki si še lahko privoščijo zgorajne razkošje in potrato.

Posestnikom, ki bivajo izven mest, manjkajo dohodki, ki bi jim omogočili prirejanje slovesnosti. Kak veleposestnik še lahko povabi za nedeljo k sebi v goste par najboljših znancev in to je vse, kar je še preostalo od nekdanje, tolikanj razsipne gostoljubnosti. Danes ne pošiljajo na Angleškem slovesnih vabil za celi mesec naprej, ampak zadostuje telefonično povabilo na skromno južino. Popolnoma so pa zginele še po obstoječih gradovih plemenitaške navade in pretirane gosposke ceremonije.

Pozabljena zibelka milijonarjev.

V globeli nerodovitnega pogorja južno od Reno leži v Združenih ameriških državah Virginia City, »pozabljena zibelka milijonarjev«. Trikrat na teden pripelje umazan avtobus pisma, par zavojev z živili in nekaj radovednih obiskovalcev v mesto, s kojega imenom je bil nekoč združen pojem bajnega bogastva. Iz Virginia City so izvirali nekoč zlati in srebrni novci, ki so podpirali vojno, s tem denarjem se je polagal kabel preko Atlantiškega in Tihega Oceana, gradile so se železnice, hoteli in brzojavne zveze. Pogorje pri mestu je vsebovalo znameniti rudnik Comestock Lode, ki je vrigel zelo dragocene kovine za več nego 700 milijonov dolarjev.

Danes krilati molk razpadanja nad srebrnim mestom srebrne države. Hrib, ki je preluknjan s 600 milj dolgi predori, ne daje več toliko žlahtne rude kakor nekoč. Večina rudokopnih jam počiva, ker so postale zlate žile bolj redke in radi padca cen srebru pa se pridelava nikakor ne izplača. Od 35.000 prebivalcev, ki so tamkaj prebivali, jih je ostalo le še samo — 500.

Na zunaj se mesto ni spremenilo od časa največjega procvita do danes. Nobeden mestni stavbenik ni napravil načrta za ulice, nikdo se ni brigal, da bi jim bil dal ime. Imenujejo se: A, B, C itd.

Vsaka hiša posedla širok balkon, s katerega so stopali bogataši v oni bogati dobi na konje. Še vedno stoji v mestu na oglu »Crystal Bar«, vzgled krčme na divjem zapadu. Tamkaj so dobesedno pokrivali iskalci zlata člane gledališke skupine z zlatom, ker se niso ustrašili 600 milj poti iz Salt Lake City, da so preganjali dolgečas prebivalstva v Virginia City. Pred omenjenem barom je stala nekoč prižnica, raz katere je potujoči propovednik pihal vsem mogočim zablodam vdanim meščanom na duše in korobačil njih strasti. Njegovo zgovornost so nagradili s polnim klobukom zlata, ne da bi se bil spreobrnil in krenil na pravo pot le eden od poslušalcev.

Nekoliko višje na mestnem hribčku še stoji opera, v kateri je nekoč prepevala Jenny Lind. Največji in 7 nadstropij visoki hotel je pa pogorel in nikdo ga ni na novo pozidal. V C-ulici, ki je glavna mestna ulica, je od nekdanjih 10 trgovin odprta le samo še ena. Leseni del mesta je pa popolnoma propadel.

Raznoterosti.

Koliko konj živi na svetu? Trdijo, da se podi po materi zemlji 100 milijonov konj. Bencinski motor vedno bolj izpodriva ovseni motor (konja). Vozovi za prevoz oseb in predvsem pa za prevažanje težjih tovorov s konjsko vprego bodo kmalu redka prikazen. Tudi v poljedelstvu izpodriva konja motor in žival stopa v ozadje. Kljub dejstvu, da je Evropa najbolj opremljena s stroji, poseda tudi največje število konj. Konjska statistika na svetu bi naj bila približno sledeča:

	v tisoč kom.
Rusija (vključno Azijo)	31.158
Poljska	4.123
Nemčija	3.451
Francija	2.924
Anglija	1.178
Jugoslavija	1.168
Romunija	1.809
vse ostale evropske države	9.000
Amerika	35.000
Azija (brez Rusije)	5.600
Afrika	2.200
Avstralija	2.200

skupaj okroglo 100 milijonov.

Prebivalci Rusije. Po najnovejših statističnih podatkih šteje sovjetska Rusija 163 milijonov prebivalcev. Število rojstev je v Rusiji v stalnem dviganju. Leta 1897 je imela Rusija 106.4 milijonov prebivalcev, leta 1914 je bilo že 139.3, 14 let kasneje 150.4, in leta 1931 že 160.4 milijonov, kar pomeni, da je prebivalstvo zadnjih 35 let narastlo za 50%.

Nova mesta v Rusiji. Po svetovni vojni so se zemljepisne karte temeljito spremenile. Nekatere države so se skrčile, druge so narasle; pa tudi nove države so nastale. V Rusiji pa so pod vplivom petletke zrasla celo nova mesta. Redko komu so ta mesta znana, ker jih šole še ne uče in zemljepisne karte jih še niso zaznamovale. Imena nosijo večidel po vodilnih ruskih komunistih. V bližini znanega Dnjeprostroja je kar skozi noč zraslo velemesto Novoje Zarožje s 100.000 prebivalci, katero pa računajo danes že na 250.000 prebivalcev. Magnitogorsk leži v Južnem Uralu, v središču min, s 150.000 prebivalci. Slatinsk v zapadni Sibiriji, Prokopjevsk s 100.000 prebivalci; Ančero-Indžensk, 50.000 prebivalcev; Karaganda, 100.000; Kounrad, 50.000; Beresniki, 40.000; Bobriki, 50.000; Igarka, 50.000; Kandalaša, 90.000; Džerdžinsk, 40.000 prebivalcev. Nova mesta, za katera pa zapadna Evropa sploh nič ne ve.